

De CSO, waarin verenigd de Unie KBO, PCOB, NOOM en NVOG, heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel inzake de verhoging van de AOW-leeftijd (nr. 32247). Voor de CSO kan de discussie over de verhoging van de AOW-leeftijd niet gevoerd worden zonder eerst de verbreding van het draagvlak, met name door aandacht voor het verhogen van de arbeidsparticipatie van in het bijzonder de leeftijdscategorie tussen 55-65 jaar op de agenda te plaatsen. Niet enkel de conjuncturele situatie van de overheidsfinanciën moet het uitgangspunt zijn, maar de arbeidskansen en het werkplezier van ouderen. Alle inzet moet gericht zijn op doorwerken & participeren tot aan 65 jaar en het toegankelijk maken en houden van de arbeidsmarkt niet alleen voor ouderen maar ook voor kansarme jongeren. Naar de mening van de CSO moet vol worden ingezet op het verhogen van de arbeidsparticipatie.

Leden van de vaste commissie voor SZW Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018 2500 AE DEN HAAG

Utrecht, 25 januari 2010

Geachte dames en heren,

De CSO, waarin verenigd de Unie KBO, PCOB, NOOM en NVOG, heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel inzake de verhoging van de AOW-leeftijd (nr. 32247). Voor de CSO kan de discussie over de verhoging van de AOW-leeftijd niet gevoerd worden zonder eerst de verbreding van het draagvlak, met name door aandacht voor het verhogen van de arbeidsparticipatie van in het bijzonder de leeftijdscategorie tussen 55-65 jaar op de agenda te plaatsen. Niet enkel de conjuncturele situatie van de overheidsfinanciën moet het uitgangspunt zijn, maar de arbeidskansen en het werkplezier van ouderen. Alle inzet moet gericht zijn op doorwerken & participeren tot aan 65 jaar en het toegankelijk maken en houden van de arbeidsmarkt niet alleen voor ouderen maar ook voor kansarme jongeren. Naar de mening van de CSO moet vol worden ingezet op het verhogen van de arbeidsparticipatie.

Het kabinet heeft anders besloten en het wetsvoorstel in verband met de verhoging van de leeftijd waarop recht op AOW ontstaat, ingediend bij de Tweede Kamer. De CSO staat volledig achter het standpunt van het kabinet dat de AOW in beginsel een voor een ieder toegankelijke en gelijke ouderdomsvoorziening moet zijn, ongeacht of iemand wel of niet heeft gewerkt vanaf een bepaalde leeftijd. Het recht op AOW blijft uitsluitend afhankelijk van het ingezetenschap of het in Nederland werkzaam zijn. Het karakter van de AOW als volksverzekering moet blijven behouden.

Desondanks wil de CSO naar aanleiding van het wetsvoorstel nog de volgende punten onder uw aandacht brengen.

Maatregelen ter bevordering van de arbeidsparticipatie van ouderen

De CSO is verheugd met de aandacht die er nu is voor de arbeidsparticipatie van ouderen. Een verhoging van de arbeidsparticipatie van ouderen vraagt om een breed pakket van elkaar versterkende maatregelen. Het kabinet stelt een groot aantal maatregelen voor die er toe moeten leiden dat de arbeidsparticipatie van ouderen verbetert. Sociale partners zijn verantwoordelijk voor het maken van afspraken over ondermeer de verhoging van participatie van (oudere) werknemers, kwetsbare groepen e.d. Daarover werden in de afgelopen jaren al diverse overeenkomsten gesloten. Maar de afspraken van onder andere de participatietop 2007 en de 'Tripartite Verklaring Samen doen wat mogelijk is' van november 2008 moeten, als het gaat om de participatie van de

oudere werknemers, nog grotendeels in daden worden omgezet. En dat is vooral een verantwoordelijkheid van werkgevers die banen beschikbaar kunnen stellen én invullen.

Uitzonderingspositie voor mensen die 42 jaar gewerkt hebben

Het kabinet stelt voor dat mensen die 42 jaar gewerkt hebben, de keuze krijgen om het AOW-pensioen vanaf 65 of 66 jaar te laten ingaan. Voorwaarde is dat men heeft gewerkt tot het bereiken van de leeftijd van 65 of 66 jaar. Wie er voor kiest om zijn AOW-pensioen eerder te laten ingaan, wordt actuarieel gekort. De CSO is van mening dat deze uitzonderingsbepaling het volksverzekeringskarakter van de AOW aantast. Door invoering van deze uitzondering wordt het arbeidsverleden een criterium voor het recht op AOW-pensioen. Dit is in strijd met het bovengenoemde uitgangspunt van het kabinet.

Het vervroegen van de ingangsdatum voor het AOW-pensioen zal, in verband met de actuariële korting, vooral voor mensen met een hoger inkomen mogelijk zijn. Het kabinet wil het vervroegen van de ingangsdatum ook mogelijk maken voor mensen met een laag inkomen door een gedeeltelijke compensatie van het inkomenseffect. Het kabinet denkt hierbij aan een nieuwe inkomengerelateerde arbeidskorting voor oudere werknemers.

De CSO wil er in dit verband op wijzen dat heffingskortingen voor mensen met lage inkomens geen effect hebben. Zij betalen in veel gevallen minder belasting dan de hoogte van hun heffingskortingen. Mocht de uitzonderingspositie voor mensen die 42 jaar hebben gewerkt toch opgenomen worden in de wet dan moet volgens de CSO eerst duidelijk worden hoe de mensen met een laag inkomen gecompenseerd worden. De CSO vraagt hierbij speciale aandacht voor de mensen met een onvolledig AOW-pensioen.

De CSO vindt dat mensen die 42 jaar gewerkt hebben vanaf hun 65^{ste} jaar minimaal recht moeten hebben op een inkomen ter hoogte van het AOW-pensioen ongeacht het inkomen van een eventuele partner en het vermogen.

Flexibilisering van de ingangsdatum van het AOW-pensioen

De CSO vindt dat langer doorwerken na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd mogelijk moet zijn, ook bij een verhoging van de AOW-leeftijd. Uitstellen van de ingangsdatum van het AOW-pensioen mag echter alleen op vrijwillige basis.

Het kabinet heeft bij het wetsvoorstel Flexibilisering van de ingangsdatum AOW-pensioen aangegeven dat de mogelijkheden om het besteedbaar inkomen gelijkmatig in de tijd te spreiden met dit wetsvoorstel belangrijk toenemen. Niet alleen voor hogere inkomens maar vooral ook voor inkomens tussen minimum en modaal. Er is echter een groep die buiten de boot valt: de allochtone 65-plussers met een onvolledige AOW en een aanvullende bijstandsuitkering.

Deze groep kan het AOW-pensioen alleen uitstellen wanneer zij afziet van de aanvullende bijstandsuitkering. Uitstel van de AOW is voor hen echter niet aantrekkelijk, omdat na de uitstelperiode het hogere AOW-pensioen wegvalt tegen een lagere aanvullende bijstand. Zij worden hiermee op achterstand gezet t.o.v. de 65/67-plussers met een volledig AOW-pensioen die wel hun inkomen kunnen verhogen.

De CSO vindt dat daar een oplossing voor moet komen. Onderzocht zou kunnen worden of het mogelijk is om de door uitstel verkregen verhoging van het AOW-pensioen vrij te laten bij de berekening van de hoogte van de aanvullende bijstand.

De CSO constateert tevens dat er sprake is van een ingewikkelde regeling die per persoon, afhankelijk van de individuele omstandigheden, anders kan uitpakken. Voor de meeste 65/67-plussers zullen de consequenties van de keuzemogelijkheden niet te overzien zijn.

De CSO pleit voor goede voorlichting over de financiële consequenties op individueel niveau. In het kader van deze voorlichting moet gewezen worden op het risico dat men loopt wanneer men overlijdt voordat de uitgestelde AOW-uitkering ingaat ten opzichte van het op een spaarrekening zetten van de uitgekeerde AOW.

Tot slot

Het allerbelangrijkste bij een eventuele verhoging van de AOW-leeftijd is dat mensen genoeg tijd (15-20 jaar) krijgen om aan een nieuwe AOW-leeftijd te wennen en zich er op voor te bereiden. Mensen die nu boven de 50 zijn, zouden er door realistische overgangstermijnen nauwelijks effecten van moeten ondervinden. Door een voldoende gewenningstijd kunnen ook werknemers in zware beroepen op tijd van functie veranderen en worden zij niet onevenredig getroffen. Een verhoging van de arbeidsparticipatie en een eventuele verhoging van de AOW-leeftijd hebben zonder twijfel effecten op de beschikbare tijd voor bijvoorbeeld mantelzorg en vrijwilligerswerk.

B 6106-4 / 25 januari 2010

De CSO is van mening dat de AOW het karakter van een volksverzekering moet behouden. De AOW wordt gekenmerkt door voorspelbaarheid en eenvoud van uitvoering. Iedere ingezetene ontvangt, ongeacht zijn inkomen en arbeidsverleden, een AOW-pensioen. Ook voor een AOW met een ingangsdatum van 67 jaar zijn deze kenmerken van groot belang.

Wij vertrouwen er op dat u onze opmerkingen meeneemt bij de behandeling van het wetsvoorstel over de verhoging van de AOW-leeftijd.

Met vriendelijke groet,

Drs. G. van Soest voorzitter

cc. Ministerie van SZW, minister J.P.H. Donner Ministerie van SZW, staatssecretaris J. Klijnsma